

२९ ऑगस्टच्या आंदोलनावर जरांगे ठाम

जालना : मराठा आरक्षणाच्या मागणीसाठी मनोज जरांगे यांनी २९ ऑगस्ट रोजी अंतरवाली सराटीत आंदोलनाची हाक दिली आहे. या पार्श्वभूमीवर अभ्यासकांसोबत झालेल्या बैठकीत सरकारसमोर यापूर्वी मांडलेल्या मागण्या, त्यासंबंधी कायदेशीर बाबी आणि सरकारच्या नव्या कार्यपद्धतीबाबत चर्चा करण्यात आली. यावेळी सरकारने काढलेल्या शासन निर्णयातील चुका मान्य करून त्यात सुधारणा करावी, अशी मागणी जरांगे यांनी केली. २९ ऑगस्टच्या आंदोलनावर ठाम असल्याचे सांगत, कोणत्याही परिस्थितीला सामोरे जाण्याची तयारी असल्याचा निर्धार त्यांनी व्यक्त केला.

कृषीवर

रायगड, नवी मुंबई, ठाणे, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग

रायगड सोमवार । दि. १७ ऑगस्ट २०२६ । अंक ७२ । पृष्ठे ८ । किंमत ५ ₹

वेधक

शिंदेंच्या माजी

नगरसेवकाकडून गोळीबार

नवी दिल्ली : वाराणसीच्या लाल बहादूर शास्त्री आंतरराष्ट्रीय विमानतळावर शस्त्र तपासणीदरम्यान शिवसेना शिंदे गटाचे माजी नगरसेवक कमलेश राय यांच्या परवानाधारक पिस्तुलातून अचानक गोळी सुटल्याने दोन सुरक्षा कर्मचारी जखमी झाले. ही घटना रविवारी सकाळी साडेनऊच्या सुमारास घडली. कमलेश राय हे पत्नीसह मुंबईला जाण्यासाठी एअर इंडिया एक्सप्रेसच्या विमानाने प्रवास करणार होते. शस्त्र तपासणी सुरू असताना पिस्तुलातून गोळी सुटली आणि ती आधी जमिनीवर आदळून दोन कर्मचाऱ्यांना लागल्याचे प्राथमिक माहितीतून समोर आले आहे. जखमींना रुग्णालयात दाखल केले आहे.

शेतकऱ्यांचा

दिल्लीकडे मोर्चा

नवी दिल्ली : हिंदुस्थान-अमेरिका व्यापार कराराला विरोध आणि विविध मागण्यांसाठी संयुक्त किसान मोर्चाने पुन्हा दिल्लीकडे कूच करण्याची घोषणा केली आहे. शेतकऱ्यांच्या आंदोलनाच्या पार्श्वभूमीवर पंजाब-हरियाणा सीमेवरील खनौरी बॉर्डर रविवारी पूर्णपणे सील करण्यात आली असून, हरियाणा पोलिसांनी मोठा बंदोबस्त आणि बॅरिकेडिंग केले आहे. शेतकरी नेते जगजीत सिंह डल्लेवाल यांनी १६ ऑगस्टपासून २२८ किलोमीटरची ‘किसान बचाओ पदयात्रा’ काढण्याची घोषणा केली आहे. दाता सिंह वाला गावातून सुरू होणारी ही पदयात्रा २९ ऑगस्ट रोजी दिल्लीतील जंतर-मंतरवर पोहोचणार आहे.

काळ नदीत

तरुण वाहून गेला

महाड : रायगड जिल्ह्यात महाड तालुक्यातील पाने परिसरात काळ नदीच्या पात्रात २० वर्षीय वेदांत बोंडलेकर वाहून गेल्याची घटना घडली. पाण्यात मौजमजा करताना नदीच्या प्रवाहाचा अंदाज न आल्याने तो पाण्यात वाहून गेल्याची प्राथमिक माहिती आहे. घटनेची माहिती मिळताच पोलीस आणि बचाव पथकाने घटनास्थळी धाव घेतली. नदीपात्र तसेच परिसरात शोधमोहीम सुरू करण्यात आली असून, बेपत्ता तरुणाचा शोध घेण्यासाठी बचाव पथकाकडून प्रयत्न सुरू आहेत. दरम्यान, पावसाळ्यात नदी, धबधबे आणि जलाशयांमध्ये उतरताना पर्यटकांनी विशेष खबरदारी घ्यावी, असे आवाहन करण्यात येत आहे.

पुढील पाच दिवस

पावसाचा इशारा

नवी दिल्ली : देशातील अनेक भागांत पुढील पाच दिवस पावसाची शक्यता असून, भारतीय हवामान विभागाने नागरिकांना सतर्क राहण्याचा इशारा दिला आहे. काही भागांत मुसळधार पावसासह मेघगर्जना, विजांचा कडकडाट आणि ताशी ६० ते ८० किलोमीटर वेगाने वारे वाहण्याची शक्यता आहे.हिमाचल प्रदेश, जम्मू-काश्मीर आणि उत्तराखंडमध्ये १६ ते २१ ऑगस्टदरम्यान मुसळधार पावसाचा अंदाज आहे. दिल्ली, हरयाणा, चंदीगड आणि पंजाबमध्येही पावसाची शक्यता आहे. मध्य प्रदेश, छत्तीसगड तसेच कोकण, गोवा, गुजरात, मध्य महाराष्ट्र आणि मराठवाड्यात २१ ऑगस्टपर्यंत पाऊस सुरू राहण्याची शक्यता हवामान विभागाकडून वर्तवण्यात आली आहे.

साहेबांची ठेकेदारी, मुलांची उपासमारी!

प्रमोद जाधव । रायगड ।
रायगड जिल्हा परिषदेच्या शाळांमध्ये शंभर टक्के शालेय पोषण आहाराचा पुरवठा झाल्याचा शिक्षण विभागाकडून दावा केला जात असतानाच, संबंधित ठेकेदाराकडूनच जिल्ह्यात आतापर्यंत केवळ ३० टक्के पोषण आहाराचे वाटप झाल्याची कबुली देण्यात आल्याने शिक्षण विभागाचा दावा अक्षरशः उघडा पडला आहे. एका बाजूला कागदावर शंभर टक्के पुरवठा झाल्याचे सांगायचे आणि दुसऱ्या बाजूला प्रत्यक्षात केवळ ३० टक्के वाटप झाल्याचे ठेकेदाराचेच मान्य करायचे, हा प्रकार नेमका काय आहे? विशेष म्हणजे, विद्यार्थ्यांच्या हक्काच्या पोषण आहाराच्या प्रश्नावर शिक्षण विभागाने वस्तुस्थिती मांडण्याऐवजी ठेकेदाराची बाजू घेण्याची धाई का केली, याचे उत्तर आता जनतेला हवे आहे. प्राथमिक विभागचे शिक्षणाधिकारी संजय नाईकडे यांनी ठेकेदाराची ‘ठेकेदारी’ करण्याचा ठेका घेतलाय का, असा असावलही जनता विचारत आहे.

ग्रामीण भागातील गोरगरीब विद्यार्थ्यांना शिक्षणाच्या प्रवाहात टिकवून ठेवण्यासाठी आणि त्यांच्या पोषणाची गरज भागवण्यासाठी प्रधानमंत्री पोषण शक्ती निर्माण योजना राबविली जाते. मात्र, रायगडमध्ये याच योजनेचा पुरवठा वेळेत होत नसल्याने हजारो विद्यार्थ्यांच्या ताटात पोषण आहार पोहोचलेला नाही. त्यामुळे ‘साहेबांची ठेकेदारी आणि

मुलांची उपासमारी’ असे म्हणण्याची वेळ आली आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२६-२७ मध्ये जून-जुलै २०२६ या कालावधीतील ४० दिवसांसाठी पहिली ते आठवीच्या विद्यार्थ्यांना शाळास्तरावर धान्य व धान्यादी मालाचा पुरवठा करण्याचे आदेश शिक्षणाधिकारी संजय नाईकडे यांनी दिले आहेत. या पुरवठ्याचे काम जळगाव येथील श्रीसाई मार्केटिंग अ‍ॅण्ड ट्रेडिंग कंपनीला देण्यात आले आहे. विलंबाने पुरवठा झाल्यास संबंधितांवर कारवाई केली जाईल, अशी अटही आदेशात असल्याचे सांगण्यात येते.

रायगड जिल्ह्यात जिल्हा परिषदेच्या तब्बल २ हजार ४७३

शाळा असून सुमारे ७३ हजार विद्यार्थ्यांना या योजनेचा लाभ मिळणे अपेक्षित आहे. मात्र, प्रत्यक्ष पुरवठ्याची स्थिती अत्यंत विस्कळीत असल्याचे तालुकानिहाय आकडेवारीवरून दिसून येते. अलिबाग तालुक्यात जिल्हा परिषदेच्या २१८ शाळा आहेत. त्यापैकी केवळ ६७ शाळांमध्ये पोषण आहार पोहोचल्याचे समोर आले आहे. वायशेत, चोंडी, धोकवडे, खानाव, सुडकोली, मेढेखार, सांबरी आणि वेरवी केंद्रांच्या अखत्यारीतील १५१ शाळांमध्ये अद्याप पोषण आहार पोहोचलेला नसल्याची माहिती

आहे. त्यामुळे सुमारे तीन हजार विद्यार्थी पोषण आहारापासून वंचित असल्याचे चित्र आहे.

रोहा तालुक्यात २४९ जिल्हा परिषद शाळांपैकी केवळ ४२ शाळांमध्ये पोषण आहार पोहोचला असून, तब्बल १९१ शाळा अद्याप प्रतीक्षेत आहेत. सुधागडमध्ये १४५ पैकी ६२ शाळांमध्ये पुरवठा झाला असून ८३ शाळांमध्ये तो झालेला नाही. मुरुडमध्ये ८३ पैकी ४२ शाळांमध्ये पोषण आहार पोहोचला असून, उर्वरित शाळांबाबतही प्रश्न कायम आहे.चार तालुक्यांतीलच हजारो विद्यार्थी पोषण आहाराच्या प्रतीक्षेत असताना, जिल्ह्यात

हजारो विद्यार्थी पोषण आहारापासून वंचित; शिक्षण विभागाच्या कार्यक्षमतेवर प्रश्नचिन्ह

संचालकांकडून यावर्षी शालेय पोषण आहार वाटपाचा आदेश उशिरा आला. त्यामुळे पोषण आहार वाटप उशिरा सुरू केले. मागील तीन दिवसांपासून सुरुवात केली आहे. अलिबागमध्ये मोठ्या प्रमाणात वाटप करण्यावर भर दिला आहे. आतापर्यंत फक्त तीस टक्के वाटप केले आहे. दहा दिवसांपर्यंत शंभर टक्के वाटप करण्याचा प्रयत्न राहील.

— अनुपम कुलकर्णी, उपठेकेदार

स्वतंत्र चौकशी व्हावी ?

ज्ञानदान करण्याच्या यंत्रणेतील वरिष्ठ अधिकारीच वस्तुस्थितीपेक्षा वेगळी माहिती देत असतील, तर विद्यार्थ्यांना प्रामाणिकरणाचा धडा कोण शिकवणार? प्रशासनाने तातडीने जिल्ह्यातील सर्व शाळांमध्ये प्रत्यक्ष किती पोषण आहार पोहोचला, किती शाळा वंचित आहेत आणि विलंबाला जबाबदार कोण, याची स्वतंत्र चौकशी करणे गरजेचे आहे. विद्यार्थ्यांच्या ताटातील घास हा कोणत्याही ठेकेदाराच्या सोयीपेक्षा मोठा आहे. त्यामुळे ‘शंभर टक्के’च्या कागदी दाव्याऐवजी शाळेच्या वर्गात आणि विद्यार्थ्यांच्या ताटात सत्य किती टक्के आहे, हे शिक्षण विभागाने जनतेसमोर मांडवे.

शंभर टक्के पुरवठा झाल्याचा दावा कसा करण्यात आला, हा आता मुख्य प्रश्न आहे. शाळा सुरू होऊन तीन महिने झाले असून, ऑगस्ट महिन्याचे निम्माहून अधिक दिवस उलटले आहेत. तरीही पुरवठा सुरुळीत झालेला नाही. परिणामी, विद्यार्थ्यांच्या हक्काचा

►►पान २ वर

आशिष बॅनर्जींनी संपवलं जीवन
नवी दिल्ली : तृणमूल काँग्रेसचे नेते आणि पश्चिम बंगाल विधानसभेचे माजी उपाध्यक्ष आशिष बॅनर्जी यांचा रविवारी बौरभूम जिल्ह्यातील पक्ष कार्यालयात गळफास घेतलेल्या अवस्थेत मृतदेह आढळला. घटनास्थळी आत्महत्येची चिन्हीही सापडली आहे. बॅनर्जी हे रामपूरहाट मतदारसंघातून सलग पाच वेळा आमदार राहिले होते. २०२६च्या विधानसभेला निवडणुकीत त्यांचा भाजपच्या ध्रुव साहा यांच्याकडून पराभव झाला होता. आत्महत्येच्या चिन्हीत त्यांनी भ्रष्टाचाराच्या आरोपांचा इन्कार करत आपली बदनामी करण्याचा प्रयत्न झाल्याचा दावा केला आहे. पोलिसांनी तपास सुरू केला आहे.

महाड एमआयडीसीतील वायूगळतीचे दोन बळी

। महाड । प्रतिनिधी ।

महाड एमआयडीसीतील इंडो अमाईन्स या रसायन कंपनीत शनिवारी १५ ऑगस्ट रोजी संध्याकाळी ६ वाजता झालेल्या भीषण एचसीएल वायू गळतीच्या घटनेत रविवारी आणखी एक बळी गेला आहे. या दुर्घटनेतील मृतांचा आकडा आता दोनवर पोहोचला आहे.

इंडो अमाईन्स कंपनीतील एका कामगाराचा कालच उपचारादरम्यान मृत्यू झाला होता. त्यानंतर आज कंपनीच्या समोरील विल्ल कंपनीत काम करणाऱ्या कल्पेश वॉंद्रे (३१ वर्ष), रा. बोगाव) यांचा मुंबईतील अपोलो हॉस्पिटलमध्ये उपचारादरम्यान मृत्यू झाला.

काल झालेल्या वायू गळतीचा फटका केवळ इंडो अमाईन्सपुरता मर्यादित राहिला नाही. वारा आणि कंपनीच्या लोकेशनमुळे समोरील

- ३६ कामगार बाधित
- इंडो अमाईन्स कंपनीत दुर्घटना

विल्ल कंपनीतील जवळपास ३० ते ३५ कामगारांना या विषारी वायूची मोठ्या प्रमाणात बाधा झाली. त्यापैकी कल्पेश वॉंद्रे यांची प्रकृती सर्वात गंभीर होती. याच रस्त्याने प्रवास करणाऱ्या एका तरुणीला देखील अचानक वायूचा झटका बसला असून, ती सध्या खासगी दवाखान्यात उपचार घेत आहे. तिची प्रकृती आता स्थिर असल्याची माहिती आहे.

सकाळी घटनास्थळी महाड पोलीस प्रशासन, फॅक्टरी इन्स्पेक्टर आणि महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे अधिकारी दाखल झाले असून, पंचनामा करण्याचे काम सुरू आहे. मात्र ‘घोडा गेल्यावर तबेला बंद’ अशीच ही कृती असल्याची तीव्र भावना स्थानिक नागरिकांमध्ये आहे. या घटनेनंतर महाड एमआयडीसी परिसरातील नागरिक प्रचंड संतप्त झाले आहेत. इंडो अमाईन्समध्ये यापूर्वीही अशा छोट्या-मोठ्या

►►पान २ वर

श्रीवर्धनमध्ये नगरसेवकाला जीवे मारण्याची धमकी!

। श्रीवर्धन । प्रतिनिधी ।

श्रीवर्धन नगरपरिषदेचे प्रभाग क्रमांक ५ चे नगरसेवक प्रणील चंद्रकांत बोरकर यांना हात-पाय तोडून जीवे मारण्याची धमकी दिल्याचा धक्कादायक प्रकार समोर आला आहे. याप्रकरणी श्रीवर्धन पोलीस ठाण्यात निखिल पोलेकर (४२, रा. बागमांडला) याच्याविरोधात अदखलपत्र अपराध अहवाल दाखल करण्यात आला आहे.

प्रभाग क्रमांक ६ मधील पर्वटिवे आणि सार्वजनिक साफसफाईच्या कामावरून संबंधित व्यक्तीचा

नगरसेवक बोरकर यांच्यावर राग असल्याचे तक्रारीत नमूद करण्यात आले आहे. याच कारणावरून आरोपीने नगरसेवकांना शिबीगळ करत हात-पाय तोडण्याची तसेच जीवे मारण्याची धमकी दिल्याचा आरोप आहे.

या घटनेनंतर नगरसेवक बोरकर यांनी श्रीवर्धन पोलीस ठाण्यात तक्रार दाखल केली. त्यानुसार पोलिसांनी नोंद केली आहे. या प्रकरणाचा तपास श्रीवर्धन पोलीस ठाण्याचे हेड कॉन्स्टेबल नारायण मारुती हिंदोला करीत आहेत.

कर्जाचे आमिष दाखवून आर्थिक फसवणूक

। रोहा । प्रतिनिधी ।

व्यवसायासाठी तब्बल २० लाख रुपयांचे कर्ज मिळवून देण्याचे आमिष दाखवत विविध कारणांसाठी पैसे उकळून आर्थिक फसवणूक करणाऱ्या दोघांना रोहा पोलिसांनी अटक केली आहे. आरोपींकडून बनावट कागदपत्रे, पतसंस्थेचे शिक्के, पावती पुस्तके, रोकड, मोबाईल आणि कार असा मुद्देमाल जप्त करण्यात आला आहे. विशेष म्हणजे, आतापर्यंतच्या तपासात या आरोपींनी रोहा परिसरातील तब्बल २३ जणांची कर्जाचे आमिष दाखवून फसवणूक केल्याचे समोर आल्याची माहिती पोलिसांनी दिली आहे.

रोहा तालुक्यातील सुडकोली येथील लियाकत महमूद खोत यांनी वर्तमानपत्रातील जाहिरात पत्रिकेत ‘समर्थ फायनान्शियल सर्विसेस’च्या

- रोहा पोलिसांनी दोघांना तात्काळ ठोकल्या बेड्या
- कार, रोकड, मोबाईलसह बनावट शिक्के जप्त

माध्यमातून व्यवसायिक कर्ज, महिलांसाठी बचतगट तसेच लघुउद्योगासाठी ५ ते १५ लाख रुपयांपर्यंत कर्ज सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येईल, अशी जाहिरात पाहिली होती. त्यानंतर जाहिरातीमध्ये दिलेल्या मोबाईल क्रमांकावर संपर्क साधला असता आरोपींनी २० लाख रुपयांचे कर्ज मिळवून देण्याचे आमिष दाखविले. कर्ज मंजुरीच्या प्रक्रियेसाठी विविध कारणे सांगत फिर्मादीकडून

तब्बल ४६ हजार ४०० रुपये घेण्यात आले. त्यानंतर विजयलक्ष्मी पतसंस्था मर्यादित, पालघर या संस्थेच्या नावाने शेअर्स दिल्याचे तसेच कर्ज मंजूर झाल्याचे भासविणारी बनावट कागदपत्रे देण्यात आली. आपली फसवणूक झाल्याचे लक्षात आल्यानंतर फिर्मादीने रोहा पोलिसांत तक्रार दाखल केली. या तक्रारीवरून रोहा पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला.

गुन्हाचे गांभीर्य लक्षात घेऊन पोलिसांनी आरोपींचा शोध सुरू केला. पोलीस अधीक्षक आंचल दलाल यांच्या आदेशानुसार, अपर पोलीस अधीक्षक तसेच रोहा पोलीस ठाण्याचे पोलीस निरीक्षक अभय शेलार यांच्या मार्गदर्शनाखाली सहायक पोलीस निरीक्षक शिवराम खांडे यांच्या पथकाने

►►पान २ वर

रॉकविल रिसॉर्टला वॉटर स्पोर्ट्सची परवानगीच नाही!

- पर्यटन संचालनालयाचे कोलाड पोलिसांना पत्र
- चौकशी करून कारवाईचे निर्देश

। रोहा । प्रतिनिधी ।

कोलाड परिसरातील धगडवाडी येथील रॉकविल रिसॉर्टमध्ये रिक्कर राफ्टिंगदरम्यान मुंबईतील पर्यटकांचा मृत्यू झाल्याच्या प्रकरणाला आता गंभीर वळण मिळाले आहे. संबंधित रॉकविल रिसॉर्टला वॉटर स्पोर्ट्स अथवा रिक्कर राफ्टिंग उपक्रमासाठी पर्यटन संचालनालयाकडून कोणतीही परवानगी किंवा मान्यता देण्यात आलेली नसल्याचे लेखी स्वरूपात स्पष्ट झाले आहे. या प्रकरणाची चौकशी करून योग्य ती कार्यवाही करावी, असे पर्यटन संचालनालयाच्या कोकण विभागीय कार्यालयाने कोलाड

मृत्यूची जबाबदारी कोणाची ?

रिक्कर राफ्टिंगसारख्या साहसी पर्यटन उपक्रमात पर्यटकांच्या सुरक्षेला सर्वोच्च प्राधान्य असणे अपेक्षित आहे. मात्र, ज्या उपक्रमासाठी पर्यटन संचालनालयाची कोणतीही मान्यता नसल्याचे आता समोर आले आहे, त्या उपक्रमाचे संचालन कशाच्या आधारावर केले जात होते, याचा तपास पोलिसांनी करणे आवश्यक आहे. या दुर्घटनेनंतर केवळ अपघात म्हणून प्रकरणाकडे न पाहता रिसॉर्टचा रिक्कर राफ्टिंग व्यवसाय, त्यासाठी घेतलेल्या परवानग्या, सुरक्षा व्यवस्था, प्रशिक्षित मनुष्यबळ आणि संबंधित यंत्रणांकडून करण्यात आलेल्या तपासण्या यांचीही चौकशी होण्याची गरज आहे.

पर्यटन विभागाने पोलिसांकडे सोपविली जबाबदारी

तक्रारीच्या अनुषंगाने पर्यटन संचालनालयाने कोलाड पोलिसांना प्रकरणाची चौकशी करून योग्य ती कार्यवाही करण्याचे निर्देश दिले आहेत. त्यामुळे पोलिसांच्या तपासात रिक्कर राफ्टिंग उपक्रमाचे संचालन नेमके कोणाच्या परवानगीने सुरू होते आणि या दुर्घटनेला जबाबदार कोण, याचा उलगडा होणे अपेक्षित आहे.

पोलिसांना पत्राद्वारे कळविले आहे.

कोलाड परिसरात रिक्कर राफ्टिंगदरम्यान मनोज अमर नाथ या पर्यटकाचा मृत्यू झाल्यानंतर या घटनेबाबत पर्यटन विभागाकडे तक्रार दाखल करण्यात आली होती. या तक्रारीची दखल घेत पर्यटन विभागाने ४ ऑगस्ट २०२६ रोजी कोलाड पोलिसांना पत्र पाठविले आहे.

तक्रारीनुसार, ११ जुलै २०२६ रोजी धगडवाडी येथील रॉकविल रिसॉर्टमध्ये रिक्कर राफ्टिंगदरम्यान मनोज अमर नाथ यांचा मृत्यू झाला. या घटनेच्या पार्श्वभूमीवर पर्यटन संचालनालयाने संबंधित रिसॉर्टला वॉटर स्पोर्ट्स किंवा रिक्कर राफ्टिंग उपक्रम चालविण्यासाठी आपल्या विभागाकडून कोणतीही परवानगी अथवा मान्यता देण्यात आलेली नसल्याचे स्पष्ट केले आहे.

►►पान २ वर

शालॉट लेकचे पाणी सोडल्याप्रकरणी वाद जिल्हाधिकाऱ्यांनी मागवला अहवाल

ऐत पावसाळ्यात माथेरानचा पाणीप्रश्न पेटला

। नेरळ । प्रतिनिधी ।

माथेरान शहराच्या पाणीपुरवठ्याचा प्रमुख स्रोत असलेल्या शालॉट लेकचे पाणी नगरपरिषदेने १० ऑगस्टनंतर वारंवार सोडल्याच्या प्रकाराची रायगड जिल्हाधिकारी किशन जावळे यांनी गंभीर दखल घेतली आहे. भरपावसात तलावातील पाणी का सोडण्यात आले, यासह संपूर्ण घटनाक्रमचा अहवाल सादर करण्याची नोटीस माथेरान नगरपरिषदेला बजावण्यात आली आहे.

शालॉट लेकमध्ये मोठ्या प्रमाणात गाळ साचला असून, तो काढण्याची मागणी अनेक

वर्षापासून होत आहे. १० ऑगस्ट रोजी गाळ वाहून जावा या उद्देशाने पाणी सोडण्यात आले. मात्र, त्यानंतरही गाळ कायम

राहिल्याने काही दिवस पाणी अडविणे आणि पुन्हा सोडणे सुरू असल्याचा आरोप आहे. दरम्यान, तलावातील तब्बल

एक हजार ट्रक गाळ काढल्याचा दावा करण्यात आला होता. मात्र, एवढा गाळ प्रत्यक्षात कुठे गेला, याबाबत प्रश्न उपस्थित करण्यात

येत असून, या दाव्याचीही चौकशी करण्याची मागणी होत आहे. शालॉट लेकच्या पाणी व्यवस्थापनात महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाची भूमिका महत्त्वाची आहे. असे असताना पाणी सोडण्याचा निर्णय घेताना जीवन प्राधिकरणाला तसेच संबंधित प्रशासकीय यंत्रणांना विश्वासात घेतले होते का, असा प्रश्न उपस्थित झाला आहे. माथेरान मॉनिटरिंग समितीची परवानगी घेण्यात आली होती का, याचीही चौकशी होणार आहे. तलावातील पाणी सोडण्याच्या विहिरीची

►►पान २ वर

कुर्डुस ते सुतकवाडी रस्त्याची चाळण!

- वर्षभरापासून डांबरीकरण रखडले
- नागरिकांसह वाहनचालकांचे हाल, आंदोलनाचा इशारा

। अलिबाग । प्रतिनिधी ।

अलिबाग तालुक्यातील कुर्डुस ते सुतकवाडी दरम्यानच्या सुमारे चार किलोमीटर रस्त्याची अक्षरशः चाळण झाली असून, रस्त्यात खड्डे की खड्ड्यांत रस्ता, असा सवाल संतप्त ग्रामस्थांकडून केला जात आहे. वर्षभरापासून रस्ता खोदून त्यावर बीबीएम टाकण्यात आले; मात्र त्यानंतर डांबरीकरणच झाले

नसल्याने पावसाळ्यात मोठमोठे खड्डे पडले आहेत. त्यामुळे वाहनचालकांसह नागरिक आणि विद्यार्थ्यांना जीव मुठीत धरून प्रवास करावा लागत आहे.

रस्त्याच्या ►►पान २ वर

बनावट रॉयल्टी पासांचा पर्दाफाश

● वाहनमालकांवर कारवाईचा फास; मिळकतखार बेकायदेशीर भराव प्रकरण

। **अलिबाग । प्रतिनिधी ।**
अलिबाग तालुक्यातील मिळकतखार येथील बेकायदेशीर माती-मुरुमभराव प्रकरणाला आता निर्णायक वळण मिळाले आहे. जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या नावाने बनावट वाहतूक पास वापरल्याचा प्रकार उघडकीस आल्यानंतर या भरावासाठी वापरण्यात आलेल्या दोन डंपरची माहिती आरटीओकडून प्राप्त झाली आहे. त्यानंतर अलिबाग तहसीलदार विक्रम पाटील यांनी संबंधित वाहनमालक व चालकांवर कडक कायदेशीर कारवाई करण्याचे आदेश मंडळ अधिकारी सारळ यांना दिले आहेत. सामाजिक कार्यकर्ते व ज्येष्ठ

पत्रकार संजय गंगाराम सावंत, निनय कडवे आणि जगदीश म्हात्रे यांच्या सातत्यपूर्ण पाठपुराव्याला यामुळे यश आले आहे. मिळकतखार येथील गट क्रमांक ४७/२, ४९, ५० व ५१ मधील वासवानी यांच्या विकास क्षेत्राशी संबंधित असल्याने प्रकरणाचे गांभीर्य वाढले होते. भरावासाठी वापरण्यात आलेले वाहतूक पास जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या नावाने असल्याचा दावा करण्यात आला होता. मात्र, जिल्हा खनिकर्म विभागाने महाखनिज प्रणालीच्या माध्यमातून केलेल्या पडताळणीत सदर पास महाखनिज प्रणालीवर अस्तित्वातच नसल्याचे स्पष्ट झाले. त्यामुळे हे पास बनावट असल्याचे समोर आले. **दोन डंपरची माहिती प्रशासनाच्या हाती** बेकायदेशीर भरावासाठी वापरण्यात आलेल्या वाहनांची माहिती मिळविण्यासाठी तहसीलदार कार्यालयाने पेण आरटीओकडे पत्रव्यवहार केला होता. माहिती मिळण्यास विलंब होत असल्याने संजय सावंत यांनी

बनावट पासचा सूत्रधार कोण ?

दोन डंपरची माहिती आणि त्यांच्यावर कारवाईचे आदेश झाले असले तरी बनावट रॉयल्टी पास तयार करून ते वापरण्यामागे नेमके कोण आहे, हा सर्वांत मोठा प्रश्न अद्याप कायम आहे. सरकारी यंत्रणेच्या नावाने बनावट पास तयार होत असतील आणि त्यांचा वापर करून सीआरझेड व कांदळवन क्षेत्रात भराव होत असेल, तर हा केवळ वाहनमालकांचा विषय नसून या संपूर्ण साखळीचा तपास होणे गरजेचे आहे. बनावट पास तयार करणारे, त्यांचा वापर करणारे आणि बेकायदेशीर भरावाचे सूत्रधार यांच्यापर्यंत प्रशासनाचा कारवाईचा हात पोहोचणार का, याकडे आता नागरिकांचे लक्ष लागले आहे.

स्वतंत्रपणे पाठपुरावा केला. त्यानंतर आरटीओकडून दोन वाहनांची माहिती प्रशासनाला प्राप्त झाली. यामध्ये एमएच ०६ एक्यू १५९१ या टाटा टिपरचा मालक मच्छिंद्र कृष्ण पाटील (रा. रायदे, चरी, पोयनाड, अलिबाग) आणि एमएच ४३ बीपी ६३९३ या टाटा एलपीके २५१८ टिपरचा मालक निखिल नरेश थळे (रा. कोळगाव, सासवणे, अलिबाग) असल्याचे समोर आले आहे.

महादेवखार येथे वृक्षारोपण

। **अलिबाग । प्रतिनिधी ।**
स्वातंत्र्यदिनाचे औचित्य साधून श्री. जाधमाता सेवा मंडळ, मुंबई-महादेवखार यांच्या वतीने शनिवार, दि. १५ ऑगस्ट रोजी महादेवखार येथे वृक्षारोपण कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. पर्यावरण संवर्धनाचा संदेश देत मंडळाच्या पदाधिकारी व सदस्यांनी विविध ठिकाणी वृक्षलागवड केली. या उपक्रमाला मंडळाचे संस्थापक राज जोशी, अध्यक्ष अनिल ना. मोरे, उपाध्यक्ष प्रदीप

मंगला वढावकर यांचे निधन

नागोठणे : नागोठण्यातील गांधी चौक परिसरातील आणि प्रभू आळी येथील रहिवासी श्रीमती मंगला त्रिंबक वढावकर (८७) यांचे गुरुवार, दि. १३ ऑगस्ट रोजी पहाटे वृद्धापकाळाने आकस्मिक निधन झाले आहे. नागोठण्यातील सौकेरी समाजातील संजय वढावकर यांच्या त्या मातोश्री होत. दिवंगत मंगला व ढा व क र यांच्या पार्थिवावर अंबा घाटावरील वैकुंठ स्मशानभूमीत अंत्यसंस्कार करण्यात आले. यावेळी वढावकर यांचे आसेष्ट, सगेसोयरे, मित्रपरिवार, नागोठणे शहरातील विविध क्षेत्रातील मान्यवर उपस्थित होते.

आवंडे-तोरणपाडा पूल धोकादायक

■ प्रशासनाच्या दुर्लक्षामुळे मोठा अनर्थ होण्याची भीती

। **पाली/वाघोशी । प्रतिनिधी ।**

आवंडे पेहलीपासून आवंडे ते तोरणपाडा या गावांना जोडणारा पूल सध्या अत्यंत धोकादायक अवस्थेत असून, अरुंद व जिर्ण झालेल्या या पुलाकडे प्रशासनाचे सातत्याने दुर्लक्ष होत असल्याचा आरोप आवंडे येथील शिवसैनिक अशोक देशमुख (उबाठा गट) यांनी केला आहे.

या पुलाची दुरुस्ती व्हावी यासाठी शासन आणि प्रशासनाकडे अनेक वेळा पाठपुरावा करण्यात आला. मात्र, अद्याप या पुलावर कोणत्याही प्रकारचे ठोस दुरुस्तीचे काम करण्यात आलेले नाही. त्यामुळे पुलाची अवस्था दिवसेंदिवस अधिकच बिकट होत चालली आहे. यंदाच्या पावसाळ्यात पुलावरून मोठ्या प्रमाणात पाणी

गेले. पाण्याचा जोर वाढल्याने पूल वाहून जाण्याच्या स्थितीत आला होता. भविष्यात एखाद्या मुसळधार पावसात हा पूल तुटला अथवा वाहून गेला, तर परिसरातील अनेक गावांचा संपर्क पूर्णपणे तुटण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे नागरिक, विद्यार्थी,

शेतकरी तसेच अत्यावश्यक सेवांना मोठ्या अडचणीचा सामना करावा लागू शकतो. पूल तुटल्यानंतर प्रशासन जागे होऊन उपयोग काय ? मोठा अनर्थ होण्यापूर्वीच प्रशासनाने या पुलाची तातडीने पाहणी करून दुरुस्तीचे काम हाती घ्यावे, अशी मागणी अशोक देशमुख यांनी केली आहे. प्रशासनाने केवळ पाहणी व आश्वासनांपुरते मर्यादित न राहता तातडीने निधी उपलब्ध करून पुलाचे मजबुतीकरण व आवश्यक दुरुस्ती करावी, अशी जोरदार मागणी देशमुख यांनी केली आहे. दम्यान, पावसाळ्यात या पुलाची परिस्थिती आणखी गंभीर होण्याची शक्यता असल्याने प्रशासन आता तरी गांभीर्याने दखल घेणार का, असा सवाल विचारला जात आहे.

पोलीस असल्याचे भासवून टेम्पोचालकाला लुटण्याचा प्रयत्न

। **कर्जत । प्रतिनिधी ।**
कर्जत-पळसदरी मार्गावर पोलीस असल्याचे भासवून टेम्पोचालकाला अडवून त्याच्याकडील वाहनाची चावी हिसकावण्याचा प्रयत्न केल्याची घटना १४ ऑगस्ट रोजी सकाळी आठ वाजण्याच्या सुमारास घडली. यावेळी आरोपींपैकी एकाने स्वयंपाकघरातील चाकूने चालकाच्या उजव्या हातावर दुखापत केली. तसेच हात तोडण्याची धमकी दिल्याचे

एका आरोपीने टेम्पोची चावी मागितली. चावी देण्यास नकार देताच त्याने विखातील चावीला लावण्यात येणाऱ्या स्वयंपाकघरातील चाकूने फिर्यादीच्या उजव्या हातावर वार करून दुखापत केली. त्यानंतर आरोपींनी हात तोडण्याची धमकी दिली. याप्रकरणी कर्जत पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. आरोपींनी आपण पोलीस असल्याचे सांगत तपासणी सुरू असल्याचे भासविले. त्यापैकी

इसांबे येथे ट्रकची कंटेनरला धडक

। **खालापूर । प्रतिनिधी ।**

मुंबई-पुणेदुर्गमतीमार्गावरइसांबे गावाच्या हद्दीत ट्रकने पुढे असलेल्या अज्ञात कंटेनरला धडक दिल्याची घटना १४ ऑगस्ट रोजी सकाळी साडेसहाच्या सुमारास घडली. या अपघातात ट्रकचालकाला किरकोळ दुखापत झाली असून, ट्रकचेही नुकसान झाले आहे. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, दुर्गमती मार्गावरील कि.मी. २३.६०० जवळ अशोक लेलंड कंपनीचा एमएन-४६-बीयू-९०२२ क्रमांकाचा ट्रक काराक आरोपी याने रस्त्याच्या परिस्थितीकडे दुर्लक्ष करून वाहन बेदकारपणे चालविले.

शहाबाज येथे रोहित्रातील तांब्याची कॉईल चोरीला

। **अलिबाग । प्रतिनिधी ।**

पोयनाड पोलीस ठाण्याच्या हद्दीतील शहाबाज येथे अज्ञात चोरट्याने वीज रोहित्रातील तांब्याची कॉईल चोरून नेल्याची घटना १२ ऑगस्ट रोजी रात्री २ ते १३ ऑगस्ट रोजी रात्री २ वाजण्याच्या दरम्यान घडली. या चोरीत एकूण २५ हजार ५०० रुपयांचे नुकसान झाले आहे. शहाबाज येथील वेरिटास इन्फ्रा कंपनीच्या आचारातील मोकळ्या जागेत महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनीच्या

देखरेखीखाली असलेल्या डीटीसी क्रमांक १३८४३२० मधील ६३ केव्हीए क्षमतेच्या रोहित्रातील तांब्याची कॉईल अज्ञात चोरट्याने चोरीच्या उद्देशाने काढून नेली. याप्रकरणी पोयनाड पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. या प्रकरणाचा अधिक तपास सहायक फौजदार नवनाथ म्हात्रे करीत आहेत. सरकारी मालमत्तेचे नुकसान करणाऱ्यांना तात्काळ अटक करण्यात यावी, अशी मागणी जोर धरत आहे.

पान १ वरून

साहेबांची ठेकेदारी, मुलांची उपासमारी!

आहार वेळेवर मिळत नसून, काही ठिकाणी शिक्षकांवर स्वखर्चाने विद्यार्थ्यांची व्यवस्था करण्याची वेळ आल्याची माहिती समोर येत आहे. या सगळ्या प्रकारात सर्वाधिक धक्कादायक बाब म्हणजे, संबंधित ठेकेदाराच्या प्रतिनिधीनेच ‘आतापर्यंत फक्त ३० टक्के वाटप झाले आहे’ अशी स्पष्ट कबुली दिली आहे. त्यांच्यानुसार, संचालकांकडून यावर्षी शालेय पोषण आहार वाटपाचा आदेश उशिरा अस्त्याने वितरणाला विलंब झाला असून, मागील तीन दिवसांपासून वाटप सुरू करण्यात आले आहे. अलिबागमध्ये मोठ्या प्रमाणात वाटप करण्यावर भर असून, पुढील दहा दिवसांत शंभर टक्के वाटप करण्याचा प्रयत्न असल्याचे त्यांनी सांगितले. त्यामुळे ठेकेदार स्वतः ३० टक्के वाटप झाल्याचे सांगत असताना, प्राथमिक विभागाचे शिक्षणाधिकारी नाईकडे यांचाकडून शंभर टक्के पुरवठ्याचा दावा नेमका कोणत्या आधारावर करण्यात आला, असा प्रश्न उपस्थित होत आहे. शिक्षणाधिकाऱ्यांनी ठेकेदारांचा ठेका घेतलाय का? याचे उत्तर रायगडातील जनतेला हवे आहे.

ऐन पावसाळ्यात माथेरानचा पाणीप्रश्न पेटला

चावी महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाच्या ताब्यात असल्याचे सांगण्यात येत असल्याने ती चावी कोणी उपलब्ध करून दिली आणि कोणाच्या आदेशाने पाणी सोडण्यात आले, याकडेही लक्ष लागले आहे. तसेच गाळमिश्रित पाणी मोरबे धरणात गेल्याचा आरोप असल्याने त्याचीही प्रशासनाकडून दखल घेतली जाण्याची शक्यता आहे. जिल्हाधिकारी किशन जावळे यांनी नगरपरिषदेकडून संपूर्ण अहवाल मागविल्याने आता पाणी सोडण्याचा निर्णय नेमका कोणाच्या आदेशाने झाला आणि त्याची जबाबदारी कोणाची, हे स्पष्ट होणार आहे. या चौकशीकडे माथेरानकरांचे लक्ष लागले आहे. **महाड एमआयडीसीतील वायूगळतीचे दोन बळी** गळतीचे प्रकार होत असतात. फॅक्टरी इन्स्पेक्टर नियमित तपासणी करतात असं फक्त कागदावर दाखवतात. प्रत्यक्षात सुरक्षा व्यवस्थेचा बोजवारा उडाल्याचा थेट आरोप नागरिकांनी केला. कामगारांच्या जीवाशी खेळणाऱ्या या कंपन्यांना तात्काळ बंद करा. अधिकारी हातावर हात धरून बसतात आणि आम्ही मरतो. कल्येशसाराखे आणखी किती बळी जाणार ? असा सवाल करत नागरिकांनी इंडो आईसहस्रह परिसरातील सर्व धोकादायक रसायन कंपन्यांवर कारवाई करण्याची आणि त्या बंद करण्याची मागणी केली आहे.

कर्जाचे आमिष दाखवून आर्थिक फसवणूक

तपासावी चक्रे वेगाने फिरवली. अखेर १५ ऑगस्ट रोजी दोन्ही आरोपींना अटक करण्यात आली. अटक करण्यात आलेल्या आरोपींमध्ये ओमकार रवींद्र हटले (४०, सध्या रा. बदलापूर, ठाणे; मूळ रा. गोठणे, ता. कणकवली, जि. सिंधुदुर्ग) आणि गौरव संतोष मयेकर ऊर्फ भालचंद्र रघुनाथ पालव (३८, सध्या रा. उलवे, नवी मुंबई; मूळ रा. मठ, ता. वेरूळी, जि. सिंधुदुर्ग) यांचा समावेश आहे. पोलिसांनी आरोपींकडून सुमारे पाच लाख रुपये किमतीची हॅुदाई व्हर्नॉ कार (एमएच ०५ बीएल ००९५), ३० हजार रुपये रोख, सुमारे एक लाख रुपये किमतीचा सॅमसंग झेड फोल्ड ४ मोबाईल आणि आणखी एक सुमारे एक लाख रुपये किमतीचा मोबाईल जप्त केला आहे. याशिवाय पतसंस्थेच्या नावाचे बनावट शिक्रे, पावती पुस्तके, नागरिकांना दिलेल्या पावत्या, आधारकार्ड, धनादेश पुस्तिका, पासबुक तसेच अन्य महत्त्वाची कागदपत्रे पोलिसांच्या हाती लागली आहेत. या प्रकरणाचा तपास सुरू असतानाच आरोपींनी रोहा परिसरातील आणखी २३ जणांना कर्ज मिळवून देण्याचे आमिष दाखवून आर्थिक फसवणूक केल्याचे आतापर्यंतच्या तपासात समोर आल्याची माहिती पोलिसांनी दिली आहे. त्यामुळे या प्रकरणाची व्याप्ती आणखी वाढण्याची शक्यता आहे. या आरोपींकडून आणखी कोणाची आर्थिक फसवणूक झाली

लाखो भाविकांचे श्रद्धारथान श्रीक्षेत्र पाटणेश्वर

श्रावण महिना म्हटला

उभे राहते ते भगवान शंकराचे रूप आणि मनात जागी होते ती भक्तीची भावना. उपास-तापास, व्रत-वैकल्ये, सोमवारची पूजा आणि महादेवाच्या दर्शनासाठी मंदिरांकडे जाणाऱ्या भाविकांची गर्दीया सगळ्यामुळे श्रावण महिन्याला विशेष धार्मिक महत्त्व प्राप्त झाले आहे. पावसाच्या रिमझिम सर्रींनी निसर्ग हिरवागार झालेला असताना शिवभक्तीचा सुगंधही वातावरणात दरवळत असतो. पेण शहरापासून अवघ्या दोन किलोमीटर अंतरावर असलेले श्रीक्षेत्र पाटणेश्वर हे अशाच भक्ती आणि निसर्गाच्या सुंदर संगमाचे ठिकाण आहे. गावाच्या पश्चिमेला हिरव्यागार झाडीत, डोंगररांगांच्या कुशीत आणि निसर्गरम्य वातावरणात वसलेले हे मंदिर भाविकांच्या श्रद्धेचे केंद्र बनले आहे. मंदिराच्या परिसरात प्रवेश करताच मनाला एक

सभोवताली फळबगांचे मळे आणि भातशेतीने नटलेला परिसरया सगळ्यामुळे पाटणेश्वर परिसराला एक वेगळीच निसर्गसंपन्नता लाभली आहे. या निसर्गरम्य वातावरणात पाटणेश्वराचे दर्शन घेताना मन नकळत भक्तिभावाने भरून जाते.

“ॐ नमः शिवाय”चा जप करत पाटणेश्वराच्या मंदिरात प्रवेश करणाऱ्या भाविकांना मन:शांतीचा अनुभव येतो. त्यामुळेच पुढे पुढे या मंदिराची ख्याती वाढत गेली आणि आज हे ठिकाण हजारो नव्हे तर लाखो भाविकांच्या श्रद्धेचे स्थान बनले आहे.

महाशिवरात्री आणि श्रावण महिन्यातील प्रत्येकसोमवारी येथे भाविकांची मोठी गर्दी पाहायला मिळते. दूरदूरून शिवभक्त पाटणेश्वराच्या

संतोष पाटील

वेगळीच शांतता अनुभवायला मिळते. सभोवतालचा निसर्ग, मंदिरातील पवित्र वातावरण आणि शिवनामाचा गजर मनाला भक्तिरसात चिंब भिजवून टाकतो. पाटणेश्वराच्या स्थापनेमागेही एक श्रद्धा आणि चमत्काराची कथा सांगितली जाते. सुमारे दोनशे ते अडीचशे वर्षांपूर्वी एका शेतकऱ्याला आपल्या शेतात नांगरताना नांगराच्या फाळाला काहीतरी लागल्याचे जाणवले. तेथे रक्त वाहत असल्याचे त्याच्या निदर्शनास आले. प्रथमदर्शनी एखादा साप किंवा अन्य प्राणी जखमी झाला असावा, असे त्याला वाटले. मात्र बारकाईने पाहिले असता एका पाषाणातून रक्ताची धार वाहत असल्याचे त्याच्या लक्षात आले.

ही घटना पाहून तो शेतकरी घाबरला आणि गावात येऊन त्याने हा प्रकार ग्रामस्थांना सांगितला. ही बातमी परिसरात वाऱ्यासारखी पसरली. गावकरी शेतात गेले असता त्या पाषाणामध्ये शिवपिंड असल्याचे त्यांना दिसून आले. श्रद्धेने भारावलेल्या ग्रामस्थांनी त्या ठिकाणी पूजा-अर्चा सुरू केली आणि पुढे याच ठिकाणी श्री पाटणेश्वराची स्थापना करण्यात आली.

पाटणेश्वराची आणखी एक वैशिष्ट्यपूर्ण ओळख म्हणजे मंदिरासमोरील तलाव. या तलावामध्ये पूर्वी अपोआप उगवणाऱ्या पांढऱ्या रंगाचा कमळांची फुले पाहायला मिळत असत. वर्षातून एकदा तरी उमलणारी ही कमळे भाविकांसाठी आकर्षणाचे केंद्र होती. शिवपिंड आणि कमळांनी नटलेला हा परिसर म्हणजे निसर्ग आणि अध्यात्म यांचा अद्भुत मिलाफच जणू!

अंतरावरील पाटणोळी हे निसर्गाचा कुशीत विसावलेले छोटेशे गाव. उत्तरेकडे अंतोरा बंदर,

व्यवस्थापनात सहभागी होत असतात. आजच्या धावपळीच्या जीवनात मनाला क्षणभर विसावा देणारी, श्रद्धेला बळ देणारी आणि निसर्गाच्या सान्निध्यात आत्मिक समाधान देणारी स्थळे अत्यंत महत्त्वाची आहेत. श्रीक्षेत्र पाटणेश्वर हे त्यापैकीच एक.

पेणची धार्मिक, ऐतिहासिक आणि सांस्कृतिक ओळख अधिक स्पष्ट करणाऱ्या या पवित्र स्मूळाला तीर्थक्षेत्राचा दर्जा मिळावा आणि पाटणेश्वर मंदिराचा जीर्णोद्धार व्हावा, अशी मागणीही पुढे येत आहे. भाविकांची श्रद्धा, ग्रामस्थांचे योगदान आणि प्रशासनाची साथ मिळाली, तर पाटणेश्वर हे केवळ पेणचे नव्हे तर संपूर्ण रायगड जिल्ह्याचे एक महत्त्वाचे आध्यात्मिक पर्यटनस्थळ म्हणून निश्चितच नावारूपाला येऊ शकते.

निसर्गाच्या कुशीत वसलेले मंदिर, शतकांची श्रद्धा आणि शिवनामाचा अखंड गजह्रीच श्रीक्षेत्र पाटणेश्वराची खरी ओळख!

गणेशोत्सव मंडळाच्या अध्यक्षपदी प्रमोद नागोठणेकर

। **नागोठणे । प्रतिनिधी ।**
येथील केएमजीचा राजा सार्वजनिक गणेशोत्सव मंडळाची सन-२०२६ ची नवीन कार्यकारिणी गणेशोत्सव मंडळाच्या नुकत्याच झालेल्या बैठकीत जाहीर करण्यात आली आहे. गणेशोत्सव मंडळाचे हे ६७ वे वर्ष असून, मंडळाच्या अध्यक्षपदी यावर्षी प्रमोद वसंत नागोठणेकर यांची निवड करण्यात आली आहे. गणेशोत्सव मंडळाच्या उर्वरित कार्यकारिणीमध्ये उपाध्यक्ष रुपेश

वाहतूक नियम मोडणाऱ्यांवर कारवाई

अलिबाग ॥ रायगड जिल्ह्यात वाहतुकीचे नियम मोडणाऱ्या वाहनचालकांविरुद्ध पोलिसांनी कारवाईचा धडाका सुरू ठेवला आहे. १४ ऑगस्ट रोजी जिल्ह्यातील २८ पोलीस ठाण्यांच्या हद्दीत वाहतूक शाखेच्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांनी एकूण २३५ जणांवर कायदेशीर कारवाई केली. या कारवाईमुळे वाहनचालकांचे धाबे दणाळले आहेत.

जुन्या कल्पना, नवी कारंजी

पंतप्रधान नॅट्रॅड मोदी यांनी स्वातंत्र्यदिनी लालकिल्ल्यावरून केलेल्या भाषणामध्ये नेहमीप्रमाणे शब्दांचे आणि कल्पनांचे फुल्लोरे उडवले आहेत. आता विकासाची समधारा या भरतभूमीम ध्ये अवतरणार आहे असे मोदी म्हणाले. उद्योग, शेती, आर्यटी, वीजीनिर्मिती, तेलउत्पादन अशांमध्ये देश भरारी घेणार आहे असे त्यांनी सांगितले. उद्योगांमध्ये सुट्या भागांपासून ते मोठ्या उत्पादनापर्यंत सर्व काही भारतात तयार करण्याची गरज त्यांनी व्यक्त केली. शेतमालाचे नुसते उत्पादन करण्याऐवजी त्यावर प्रक्रिया करून त्यांची किंमत वाढवणे व परदेशात निर्यात करणे यावर भर दिला जाईल. रोबो वगैरे आधुनिक तंत्रज्ञान विकसित करण्यासाठी भारताने इनोव्हेशन हब व्हायला हवे असे मोदी म्हणाले. रेल्वे तसेच रस्ते मार्ग वाढवणे इत्यादींना त्यांनी गतिशक्ती असे संबोधले. संरक्षण क्षेत्रात आत्मनिर्भर होण्याची गरज व्यक्त केली. मत्स्यशेतीमधून विकासाची हाक त्यांनी दिली. शिवाय योगसाधना, भारतीय संगीत, हस्तकला इत्यादींमधून भारताचा प्रभाव जगभरात वाढवण्यावरही त्यांनी भर दिला. हे सगळे ऐकल्यावर यात नवीन ते काय असा प्रश्न कोणालाही पडेल. गेली किमान बारा वर्षे याच गोष्टींचा उद्बोध वेगवेगळ्या नावांनी चालू आहे. यापूर्वी भारतात उत्पादन क्षेत्र वाढायला हवे म्हणून मेक इन इंडिया नामक कार्यक्रम जाहीर करण्यात आला. त्याच्या लोमोवर आणि जाहिरातीवरच दोन-पाचशे कोटी रुपये खर्च झाले असतील. इतर देशातून आयात करण्याऐवजी उद्योजकांनी भारतातच वस्तूंचे उत्पादन करावे असे ते आवाहन होते. भारताच्या प्रांतांसाठी ते आवश्यक व चांगलेच होते. पण प्रचंड प्रचार, मोदींचे आवाहन आणि जाहिरातबाजी करूनही ते घडले नाही. आज मेक इन इंडियाचे नाव खुद्द मोदीही घेत नाहीत. त्याऐवजी समधारा वगैरे बोलतात. हे चांगले लक्षण नाही. मेक इन इंडियाच नव्हे तर समधारांमधील शेती, तंत्रज्ञान अशा प्रत्येक विषयाच्या संदर्भात मोदींनी दिमाखदार घोषणा आणि नेत्रदीपक सोहळे केलेले आहेत. पण ते यशस्वी का झालेले नाहीत याचा कधी विचार केलेला नाही. याचे कारण मुळात हे अपयशी झाले आहेत हेच मान्य करायला ते तयार नाहीत व दहशत अशी आहे की, पोपट मेला आहे हे बादशहाला सांगायचे कोणी असा प्रश्न आहे.

हे करायला अडवले कोणी ?

स्वातंत्र्यदिनाला सगळा देश एक असतो. त्यावेळी पंतप्रधान जे संकल्प करतात त्याकडे आशावादी पध्दतीनेच पाहायला हवे हे खरे आहे. पण या भाषणात जुन्या आणि फगलेल्या गोष्टी पुन्हा नवीन लेबलखाली सांगितल्या जात असतील तर त्यावर टीका होणे अपरिहार्य आहे. भारतात तयार होणाऱ्या शेतीमालापैकी ४० टक्के शेतमाल हा कोल्ड स्टोरेज किंवा साठवणुकीची इतर काही व्यवस्था नसल्यामुळे वाया जातो असे अधिकृत अहवाल आहेत. टोमॅटो, कोथिंबिर, पालेभाज्या, फळे यांचा होत असलेला नाश आपण नित्य पाहतो. सरकारी गुदामांमध्ये साठवलेल्या लाखो टन गहू व तांदुळाबाबतही हे घडते. या ४० टक्क्यांची किंमत सुमारे एक लाख कोटी रुपये होते. यावर उपाय करण्याचे दावे मोदींनी अनेकदा केले. पण ते घडलेले नाही. म्हणूनच पुन्हा २०२६च्या स्वातंत्र्यदिनाला त्याविषयी बोलावे लागते आहे. ते पुन्हा नव्याने ऐकल्यासारखे करणे व मोदींची तारीफ करणे हे केवळ अंधभक्तांनाच शक्य आहे. वास्तविक ते जे बोलत आहेत ते त्यांच्याच सरकारने करणे अपेक्षित आहे हे त्यांना कोणीतरी सांगायला हवे. महिला आरक्षणासाठी विरोधकांनी सहकार्य करावे व त्याचे श्रेयही हवे तर घ्यावे असे मतलबी आवाहनही पंतप्रधानांनी पुन्हा एकवार केले. महिलांना ३३ टक्के आरक्षण देण्याचे विधेयक यापूर्वीच संसदेत संमत झालेले आहे. ते तात्काळ लागू करणे मोदींना शक्य आहे. बहुसंख्य राज्यांमध्ये भाजपचेच बहुमत आहे. पण ते न करता या राखीव जागांची सांगड मतदारसंघ पुनर्रचनेशी घालण्याचा खोडा मोदी सरकारने घालून ठेवला आहे. लोकसंख्येच्या प्रमाणात अशी फेररचना झाली की दक्षिणेकडच्या राज्यांना फटका बसणार आहे. त्यावर तोडगा निघालेला नाही. उत्तरेकडची हिंदी राज्ये भारतावर सध्याची वर्चस्व गाजवत असतात. फेररचना झाली तर ८०० सदस्यांच्या संसदेत पाचशे सदस्य यांचेच होतील. त्यामुळे हिंदी राज्ये किंवा महाराष्ट्राच्या मतांना नाग्य किंमत राहील. भाजपने यावर सर्वसहमतीने तोडगा काढण्याऐवजी विरोधक महिलाविरोधी आहेत असा प्रचार करण्यासाठी या मुद्द्याचा वापर केला आहे. पंतप्रधानांनी लाल किल्ल्यावरून पुन्हा तेच करावे हे दुर्दैवी आहे.

नक्षलवादाच्या नावाने

जंतरंमंतरवरच्या आंदोलनाने भाजपची सध्या चांगलीच तंतर्तली आहे. त्याचे पसराद या भाषणात उमटणार हे अपेक्षितच होते. त्यानुसार युवाशक्तीचा गरज मोदींनी केला. मी ही मरमर करतो आहे ती तुमच्यासाठीच ना असे एखाद्या बापाने मुलांना ऐकवावे तसे मोदींनी २०१७ च्या विकसित भारताचा सर्वाधिक फायदा तरुणांचा होणार आहे असे बोलून दाखवले. युवाशक्तीने पुढे येऊन देशाचा विकास घडवावा असे ते वारंवार म्हणाले. देशातील स्पर्धा परीक्षांच्या तयारीसाठी मोफत कोरिंग आणि एक कोटी तरुणांना एआयचे प्रशिक्षण अशा योजना त्यांनी जाहीर केल्या. नीट पेपरफुटीच्या आंदोलनामध्ये कोरिंग क्लासवरचा लाखोंंच्या खर्चाची चर्चा झाली होती. मोदींनी त्यावर फुकट कोरिंगाचा उपाय सांगितला हे ठीक आहे. पण हे या प्रश्नावरचे खरे उत्तर नव्हे. खासगी कंपन्यांमध्ये सुरक्षित नोकरी नाही, स्वयंरोजगार करण्याची स्थिती नाही आणि आर्थिक कोलेजर्पर्यंतच्या शिक्षण्याचा कशालाच उपयोग नाही अशी सध्याच्या मुलांची अवस्था आहे. यासाठी शाळा-कॉलेजांमधील अभ्यासक्रम आमूलाग्र बदलणे, सर्वांना मोफत शिक्षण मिळेल अशी व्यवस्था करणे, तरुणांना स्वतःचे उद्योग काढण्यासाठी मदत करणे हे खरे मूलभूत उपाय आहेत. मोदींनी त्यावर बोलायला हवे. पण मोदी सरकारचे नवीन शैक्षणिक धोरण म्हणजे त्यात गोमूत्रावर संशोधन करणे आणि वेदांचे पाठांतर करणे हे आहे. विविध प्रकारचे आर्थिक वा राजकीय विचार यांची त्यांना भीती वाटते. कालच्या भाषणातला दिमागी नक्षलवादाचा नायनाट करा हा मोदींचा विचार त्याचेच उदाहरण आहे. हिंदुत्ववादाच्या विरोधात, गरिबांच्या बाजूने बोलणारा कोणी असेल की त्याला नक्षलवादी ठरवायचे हा मोदी सरकारचा खाक्या आहे. तरुणांना सर्व प्रकारचा विचार करण्याचे स्वातंत्र्य हवे. ते केवळ तंत्रज्ञानामध्ये नव्हे तर राजकीय व सामाजिक क्षेत्रातही लागू आहे. पण मोदींना हे मान्य नाही. जंतरंमंतरवर तरुणांच्या संतापाचा जो स्फोट झाला त्याने खरे तर मोदींनी आत्मपरीक्षण करायला हवे होते. पण ते घडलेले नाही. उलट तिथल्या काही तरुणांवर नक्षलवादी असल्याचा शिक्षा मारला की आंदोलनामध्ये फूट पडेल अशा कल्पनेत ते वावरत आहेत. जंतरंमंतरवर जमलेल्यांमध्ये सर्व जण राज्यघटनेची, शांततेने आंदोलन करण्याची भाषा बोलत होते. त्यापैकी कोणीही या देशाचे सरकार उलथून टाकू वगैरे भाषा केली नाही. उलट ते मोदी सरकारकडे हक्काने काही गोष्टी मागत होते. मोदी आता त्याचा विपर्यास करून त्यांच्यावर नक्षलवादी हा शिक्षा मारू पाहत आहेत. स्वातंत्र्यदिनी देशाला एकत्र घेऊन जाण्याची भाषा करण्याऐवजी असले शिक्षे मारण्याचे व फूट पाडण्याचे राजकारण केले जावे हे दुर्दैवाचे आहे.

। विचार

भारतीय रुपयाचा डॉलरच्या तुलनेत सातत्याने होणारा अवमूल्यनाचा प्रवास पुन्हा एकदा चिंतेचा विषय ठरत आहे. रुपया ९५ रुपयांच्या पुढे घसरल्यानंतर अर्थव्यवस्थेच्या विविध क्षेत्रांवर त्याचे पडसाद उमटू लागले आहेत. चलनाची सातत्याने होणारी घसरण ही कोणत्याही विकसनशील देशासाठी धोक्याची घंटा मानली जाते. कारण चलन त्या देशाच्या आर्थिक सामर्थ्याचे, गुंतवणूकदारांच्या विश्वासाचे आणि वित्तीय स्थैर्याचे प्रतीक असते.

भारतीय अर्थव्यवस्था गेल्या काही वर्षांमध्ये वेगाने वाढत आहे. भारत जगातील चौथी मोठी अर्थव्यवस्था बनण्याच्या दिशेने वाटचाल करत आहे. उत्पादन, सेवा, तंत्रज्ञान आणि डिजिटल व्यवहारांमध्ये भारताने मोठी झेप घेतली आहे; परंतु या सकारात्मक चित्राला रुपयाच्या घसरणीने काहीसे ग्रहण लागले आहे. प्रश्न केवळ रुपया घसरला याचा नाही, तर ही घसरण किती काळ सुरू राहणार आणि तिचा देशाच्या अर्थव्यवस्थेवर किती व्यापक परिणाम होणार, हा आहे. रुपया का घसरतो, याची अनेक कारणे आहेत. सर्वात महत्त्वाचे कारण म्हणजे अमेरिकन डॉलरची जागतिक ताकद. अमेरिकेची मध्यवर्ती बँक ‘फेडरल रिझर्व्ह’ व्याजदर वाढवते, तेव्हा जागतिक गुंतवणूकदार सुरक्षित गुंतवणुकीसाठी अमेरिकेकडे वळतात. त्यामुळे डॉलरची मागणी वाढते आणि रुपयासह अनेक देशांच्या चलनांवर दबाव निर्माण होतो. दुसरीकडे भारतासारखा देश मोठ्या प्रमाणावर कच्चे तेल, इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे, संरक्षण साहित्य, यंत्रसामग्री आणि औद्योगिक कच्चा माल आयात करतो. या आयातीसाठी डॉलरची आवश्यकता असते. डॉलरची मागणी वाढली, की रुपयाचे मूल्य आपोआप कमी होते. रुपयाच्या घसरणीचा पहिला आणि सर्वाधिक परिणाम आयातीवर होतो. भारत आपल्या गरजेच्या जवळपास ८५ टक्के कच्च्या तेलाची आयात करतो. डॉलर महाग झाला, की त्याच प्रमाणातील तेलासाठी अधिक रुपये मोजावे लागतात. परिणामी पेट्रोल,

डिझेल, एलपीजी, विमान इंधन आणि औद्योगिक इंधनाच्या किंमती वाढण्याची शक्यता निर्माण होते. इंधन महागले, की वाहतूक खर्च वाढतो आणि त्याचा परिणाम अन्नधान्यापासून बांधकाम साहित्यापर्यंत सर्व वस्तूंच्या किमतींवर होतो. महागाईचे चक्र वेगाने फिरू लागते.

डॉलर महागल्यामुळे औद्योगिक उत्पादनासाठी लागणाऱ्या यंत्रसामग्री, इलेक्ट्रॉनिक चिप्स, वैद्यकीय उपकरणे आणि रासायनिक कच्च्या मालाच्या आयातीचाही खर्च वाढतो. त्यामुळे उद्योगांचे उत्पादन खर्च वाढतात. उत्पादन खर्च वाढला, की कंपन्या तो भार ग्राहकांवर टाकतात. परिणामी, सर्वसामान्य नागरिकांच्या खिशावर अतिरिक्त ताण पडतो. अमेरिकेने अलिकडे इराणवर सलग १३ दिवस हल्ले केल्यानंतर किंचित विराम घेतला आहे. इराणनेही शेजारील आखाती देशांवरील हल्ले स्थगित केले आहेत. युद्धाची वाढणारी व्याप्ती, संरक्षण सामग्रीचा घटणारा साठा, विस्कळित ऊर्जापुरवठा आणि अर्थव्यवस्थे वर होणारा परिणाम लक्षात घेऊन हे पाऊल उचलण्यात आले आहे. त्यामुळे जागतिक बाजारपेठेमध्ये कच्च्या तेलाच्या दरात पाच टक्क्यांची घट होऊन ते ९१ डॉलर प्रति बॅरल दरापर्यंत पोहोचले आहे. जगातील सर्वाधिक महत्त्वाचे तेलमार्गांपैकी एक असलेल्या होर्मुझच्या सामुद्रधुनीतून होणारी जलवाहतूक पूर्ववत होण्यास सुरुवात होईल. भारतात २५ मेपासून पेट्रोल व डिझेलचे दर स्थिर आहेत. या सर्व पार्श्वभूमीवर, झपाट्याने विस्तारणाऱ्या कृत्रिम बुद्धिमत्ता परिसंस्थेला बळकट करण्यासाठी मायक्रोसॉफ्ट कंपनी भारतात १७.५ अब्ज डॉलरची गुंतवणूक करणार असल्याची कंपनीचे मुख्याधिकारी सत्या नाडेला यांनी केलेली घोषणा महत्त्वाची आहे. २०३५ पर्यंत देशातील म्युच्युअल फंडांची गंगाजळी ३०० लाख कोटी रुपयांपेक्षा जास्त होण्याचा अंदाज आहे. असे असूनदेखील भारताच्या रुपयाची सतत घसरगुंडी होत असून, एका डॉलरला ९६ रुपयांची सीमारेषा त्याने पार केली आहे. या पार्श्वभूमीवर रुपयाची घसरगुंडी थांबवल्यास

एक प्रकारचा दिलासा मिळू शकेल. अर्थात शेअर बाजारात तेजी होती, तेव्हादेखील रुपया घसरत होता. परकीय चलनाच्या आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठेत पुरवठ्यापेक्षा चलनाची मागणी जास्त होते, तेव्हा चलनाचा भाव वाढतो आणि मागणीच्या मानाने चलनाचा पुरवठा वाढतो, तेव्हा चलनाचा भाव कमी होतो. कुठलाही देश निर्यातीपेक्षा आयात जास्त करतो, तेव्हा त्याच्या चलनाचा भाव घसरत असतो. याचे कारण, निर्यात आणि आयात हे दोन्ही व्यवहार डॉलर या चलनात होत असल्यामुळे निर्यात करतेवेळी डॉलर्स मिळतात तर आयात करतेवेळी रुपया देऊन डॉलर्स विकत घेतले जातात आणि ते डॉलर्स देऊन परदेशातून वस्तू आणि सेवा या आयात करत असतो. त्यामुळे डॉलरचा भाव वाढतो आणि रुपयाचा घसरतो. वर्षानुवर्षे भारतात हेच चालत असल्यामुळे रुपयाचा भाव घसरत चालला आहे. एकीकडे भारतातील उद्योगधंद्यात परकीय भांडवल आकर्षित होत असले, तरी परदेशी अर्थसंस्थांनी भारतीय शेअर बाजारात गुंतवलेला पैसा काढून घ्यायला सुरुवात केलेलीच आहे. कारण त्यांना भारतापेक्षा अमेरिकेत वा अन्यत्र अधिक परतावा मिळत आहे. परदेशी गुंतवणूकदार भारतीय शेअर बाजारात समभाग विकत घेतो, तेव्हा तो डॉलर्स देत असतो. याउलट ते समभाग विकतात तेव्हा मिळालेल्या रुपयांचे डॉलर खरेदी करतात आणि परदेशी नेतात.

त्यामुळे डॉलरची मागणी वाढते आणि रुपयाच्या तुलनेत डॉलरचा भाव वाढतो. म्हणजेच अशा वेळी रुपया घसरत असतो आणि हेच गेले काही महिने सुरू आहे.

१९७५ मध्ये एक डॉलर विकत घेण्यासाठी ४१ रुपये मोजावे लागत होते. २००० मध्ये त्यासाठी ४५ रुपये मोजावे लागू लागली. २०१२ मध्ये डॉलरचा दर ५३ रुपयांवर जाऊन पोहोचला. १९६५ चे भारत-पाकिस्तान युद्ध तसेच दुष्काळी परिस्थिती यामुळे १९६६ अखेर भारत सरकारला प्रथमच रुपयाच्या अवमूल्यनाची निर्णय घ्यावा लागला होता. रुप्याचे तब्बल ५७ टक्के अवमूल्यन करावे लागले. त्यामुळे ६

हेमंत देसाई

। चर्चा आजची

देशभरात शनिवारी भारताचा ८०वा स्वातंत्र्यदिन अभिमानाने साजरा झाला. चौकाचौकात तिरंगा डोलाने फडकला, देशभक्तीपर गीतांनी वातावरण भारावून गेले आणि स्वातंत्र्यसैनिकांच्या त्यागाला अभिवादन करण्यात आले. मात्र, याच दिवशी रायगड जिल्ह्यातून समोर आलेल्या दोन घटनांनी प्रशासनाच्या कारभाराची लक्ते वेशीवर टांगली आहेत. स्वातंत्र्याचा उत्सव साजरा करतांना आपण नेमके कोणत्या भारताचा जयघोष करीत आहोत, असा संतप्त सवाल या घटनांमुळे उपस्थित झाला आहे.

स्वातंत्र्य आपल्याला फुकट मिळालेले नाही. या स्वातंत्र्यासाठी असंख्य ज्ञात-अज्ञात स्वातंत्र्यसैनिकांनी आपली घरे, संसार, सुख आणि अखेर प्राणही पणाला लावले. अनेकांनी हसत-हसत फासाचा दोर स्वीकारला. त्या बलिदानाच्या स्मृती जाग्या ठेवण्यासाठी आपण दरवर्षी १५ ऑगस्ट साजरा करतो. मग याच दिवशी प्रशासनाच्या निष्काळजीपणामुळे राष्ट्रीय सणाची प्रतिष्ठाच धुळीस मिळत असेल, तर यापेक्षा दुर्दैवी चित्र कोणते? अलिबाग तालुक्यातील धाकटे शहापूर येथील जिल्हा परिषद शाळेतील विद्यार्थ्यांना स्वातंत्र्यदिनी गुडघाभर पाण्यात उभे राहून ध्वजारोहण करावे लागल्याचा धक्कादायक प्रकार समोर आला. शाळेच्या परिसरात पावसाचे पाणी साचत असल्याने विद्यार्थ्यांना चिखल आणि पाण्यातून मार्ग काढवा लागत असल्याचे सांगण्यात आले आहे. राष्ट्रीय सणाच्या दिवशी तिरंग्याला सलाम करण्यासाठी आलेल्या विमुकल्या विद्यार्थ्यांची अशी अवस्था असेल, तर शिक्षण विभाग आणि स्थानिक प्रशासन नेमके करीत काय आहे, हा प्रश्न विचारण्याची वेळ आली आहे. कारण, स्वातंत्र्य दिन अचानक आलेला नाही. याची जाणीव प्रशासनाला नसावी, याहून शरमेची बाब कोणती? या दिवसासाठी योग्य व्यवस्थापन प्रशासनाने ठरवले असेल, तर करता आली असती. परंतु, तेवढे कष्ट संबंधित प्रशासनाने घेतले नाहीत. ते का घेतले नाहीत, याचा जाब विचारून जबाबदारांवर कारवाई होणे गरजेचे आहे.

राष्ट्रीय सणाची प्रतिष्ठा धुळीस!

कारण, ही केवळ पाणी साचण्याची समस्या नाही. ही प्रशासनाच्या संवेदनशीलतेची परीक्षा आहे. वर्षानुवर्षे शाळा, रस्ते, नाले, पाणी निचरा अशा मूलभूत प्रश्नांवर उपाययोजना करण्यासाठी यंत्रणा अस्तित्वात आहे. निधी आहे, अधिकारी आहेत, लोकप्रतिनिधी आहेत; मग प्रश्न सुटत का नाहीत? पावसाचे पाणी शाळेच्या आवारात साचते आणि त्याचा कायमस्वरूपी निचरा करण्यासाठी मात्र वर्षानुवर्षे प्रतीक्षा करावी लागते, हे कोणत्या विकासाचे लक्षण आहे?

याच दिवशी कुरुकुडी-कोलटेंभी ग्रामपंचायतीत स्वातंत्र्यदिनाचा राष्ट्रीय कार्यक्रम नियमानुसार पार पडला

नसल्याची आणखी एक तक्रार पंचायत समिती प्रशासनाकडे करण्यात आली आहे. ही घटना गंभीर आहे. त्यामुळे या तक्रारीची सखोल चौकशी करून संबंधितांची जबाबदारी निश्चित करण्याची मागणी करण्यात आली आहे. या प्रकरणात ग्रामपंचायतीचे ठाव, आदेश,

उपस्थिती नोंद, ध्वजारोहणाची नोंद, उपलब्ध छायाचित्रे-चित्रफिती तसेच कार्यक्रमावरील खर्चाची बिले व देयके तपासण्याची गरज आहे.

या दोन्ही प्रकरणांत प्रशासनाने निष्पक्ष आणि पारदर्शक चौकशी करणे आवश्यक आहे. मात्र, चौकशी होण्यापूर्वीच जर प्रशासनाने या तक्रारींकडे नेहमीच्या कागदोपरी पद्धतीने पाहिले, तर त्यातून प्रश्न सुटणार नाहीत. उलट, जनतेचा प्रशासनावरील विश्वास अधिकच ढासळेल. रायगडमध्ये प्रशासनावर वचक ठेवण्याची जबाबदारी ज्यांच्यावर आहे, ते लोकप्रतिनिधी मात्र जनतेच्या प्रस्नापेक्षा पद, सत्ता आणि खुर्चीची गणिते जुळवण्यात अधिक रमले आहेत, अशी भावना जनतेत निर्माण होत असेल तर ती गंभीर बाब आहे. कोणाला

अधिकारी-कर्मचाऱ्यांनी आपली जबाबदारी योग्यरित्या पार पाडली नाही, त्यांच्यावर कठोर कारवाई होणे आवश्यक आहे. परंतु, इथे एक प्रश्न उपस्थित होतोय, तो म्हणजे, तक्रारीवर कारवाई करणार कोण? तिरंगा केवळ ध्वजस्तंभावर फडकवून देशभक्ती सिद्ध होत नाही. त्या तिरंग्याखाली उभ्या असलेल्या प्रत्येक नागरिकाला सन्मान, सुरक्षितता आणि मूलभूत सुविधा मिळतील, याची काळजी घेणे हीच खरी देशसेवा आहे. स्वातंत्र्यसैनिकांच्या बलिदानाची स्मरण घेऊनही जर प्रशासनाला चिमुकल्या विद्यार्थ्यांना गुडघाभर पाण्यात उभे असल्याचे चित्र दिसत नसेल, स्वातंत्र्यदिनाचा राष्ट्रीय कार्यक्रम नियमानुसार पार पडलाच नसेल, तर स्वातंत्र्यदिन साजरा करण्याच्या पद्धतीवरच आत्मपरीक्षण करण्याची वेळ आली आहे. तिरंगा उंच फडकत राहावा; पण त्याच्या सावलीत प्रशासनाची मान मात्र जनतेसमोर खाली झुकता कामा नये! याची जबाबदारी प्रशासनाची पर्यायाने प्रशासनातील अधिकारी आणि कर्मचाऱ्यांची आहे. परंतु, तेच कुठे तरी आपली जबाबदारी विसरलेत की काय, असा प्रश्न या दोन घटनांच्या निमित्ताने निर्माण झाला आहे.

जून १९६६ पर्यंत एका डॉलरची किंमत ४.७६ रुपये इतकी होती. अवमूल्यन केल्यानंतर ती ७.५० रुपये इतकी झाली. डॉ. मनमोहन सिंग अर्थमंत्री असताना, जुलै १९९१ मध्ये रुपयाचे १९ टक्क्यांनी अवमूल्यन करण्यात आले. सध्या मात्र रुपयाने डॉलरपुढे नांगी टाकली आहे. त्याचे प्रमुख कारण स्थानिक चलन, म्हणजेच रुपयापेक्षा अमेरिकन चलनाला जागतिक बाजारात असलेली वाढती मागणी, हे आहे. आज संपूर्ण जगाची वाटचाल बहुधुव्रीय रचनेकडे होत असल्याचा दावा केला जात असला, तरी अजूनही अमेरिकन डॉलर हेच सर्वात प्रभावी चलन आहे. डॉलरला पर्यायी चलन निर्माण करण्यात अद्याप यश मिळालेले नाही. त्यामुळेच अजूनही डॉलरच्या तुलनेत एखाद्या चलनाचे मूल्य काय आहे, यावरून त्या देशाची पत ठरते. अमेरिकेच्या फेडरल रिझर्व्हच्या धोरणामुळे अमेरिकन रोखे हे गुंतवणुकीवर अधिक लाभ मिळवून देत आहेत. परिणामी, डॉलर मजबूत होत आहे. म्हणूनच परकीय गुंतवणूकदारांनी भारतीय बाजारातून अलीकडील काळात १७ अब्ज डॉलर काढून घेतले आहेत. दुसरीकडे बँकांकडून वाढीव दाराने डॉलरची खरेदी सुरू होती. त्यातच अमेरिकेने भारतासह अनेक देशांवर चढे आयात शुल्क लादल्यामुळे परिस्थिती चिघळली.

मुळातच अक्कावधी डॉलरची व्यापारतूट हा पूर्वीपासून भारतासमोरील काळजीचा विषय बनला आहे. एकीकडे सोने आणि तेलाची प्रचंड आयात आणि दुसरीकडे घटती निर्यात, अशी स्थिती आहे. आत्मनिर्भर भारताची घोषणा देण्यात आली असली, तरी चीन आणि अमेरिकेतून भारत मोठ्या प्रमाणावर वस्तूंची आयात करतो. आयातपर्यायी उत्पादनालाही वेग आलेला नाही. रुपया घसरल्यामुळे पहिला फटका इंधन आयातीला बसतो. एकदा पेट्रोल महागले की, वाहतूक खर्च भडकतो आणि सर्वच वस्तूंचे भाव वाढतात. परदेशी शिक्षण आणि प्रवासारव अधिक कर्ष करणे भाग पडते. परकीय कर्जाची परतफेड करतानाही जास्त बोजा पडतो. दुसरीकडे, निर्यातदार तसेच माहिती-तंत्रज्ञान उद्योगाला लाभ होतो. त्याचप्रमाणे अनिवासी भारतीयांना रुपयांमध्ये अधिक लाभ होतो. परंतु ही संख्या तुलनेने मूठभरच आहे. परकीय चलनाच्या विनिमय बाजारात फारसा हस्तक्षेप न करता फक्त अस्थिरता नियंत्रित करणे, हेच धोरण सध्या रिझर्व्ह बँकेतर्फे ठेवण्यात आले आहे. नैसर्गिकरीत्या बाजारात संतुलन साधले जावे, असे हे धोरण आहे. रिझर्व्ह बँकेने हस्तक्षेप केल्यास अर्थव्यवस्थेतील लिक्विडिटी किंवा तरलतेवर परिणाम होत असतो. त्यामुळे बाजारपेठेत ढवळाढवळ करण्यापेक्षा केंद्र सरकारने भारतीय वस्तूंची उत्पादकता वाढवण्यावर आणि निर्यातक्षमता सुधारण्यावर लक्ष केंद्रित केले पाहिजे.

हैकयंसद्

आश्रमशाळांचा दर्जा

सुधारण्याची गरज

गडचिरोलीत सर्पदंशाने तीन चिमुड्या मुलींचा बळी जाणे आणि अमरावतीमध्ये भुताटकीच्या भीतीने विद्यार्थिनींचे मानसिक संतुलन बिघडणे, या घटना म्हणजे केवळ अपघात नसून प्रशासकीय हलगर्जीपणाचा समु्ना म्हणावा लागेल. गडचिरोलीतील आश्रम शाळेत सापांचा सुळसुळाट असणे आणि सर्पदंशावर वेळेवर प्रथमोपचार न मिळणे म्हणजे प्रशासनाचा निष्काळजीपणा आणि हिसाळ काभार आहे. एकीकडे शिक्षणासाठी घराबाहेर पडलेल्या आदिवासींच्या मुलांना अशाप्रकारे थेट मृत्यूने गाठावे, यापेक्षा दुर्दैव ते कोणते? तर दुसरीकडे आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या युगात अमरावतीतील शाळेत भुताटकीच्या अफका पसरतात याला काय म्हणावे? आश्रमशाळांना कोट्यवधींचा निधी मिळूनही तेथे मूलभूत सुरक्षा आणि आरोग्य सुविधा का उपलब्ध नाहीत? वास्तविक आदिवासी आणि दुर्गम भागातील गोरगरीब मुलांच्या शिक्षणासाठी सुरू करण्यात आलेल्या या आश्रमशाळा आज अनेक मूलभूत सुविधांअभावी स्वतःच उपेक्षित बनल्या आहेत. अनेक शाळांमध्ये पिण्याच्या शुद्ध पाण्याची सोय नाही, तर काही ठिकाणी मुला-मुलींसाठी पुरेशी आणि स्वच्छ स्वच्छतागृहे नाहीत. निकृष्ट दर्जाचे जेवण आणि राहण्याची अस्वच्छ जागा यामुळे येथील विद्यार्थ्यांच्या आरोग्याचा प्रश्न गंभीर बनला आहे. अशा परिस्थितीत आश्रम शाळांमधील अलीकडच्या या गंभीर घटनांची दखल घेऊन शासनाने या शाळांचा दर्जा सुधारण्यासाठी उचित पावले उचलण्याची गरज आहे.

– प्रदीप अनुसया शंकर मोरे, अंधेरी

सणांचा, व्रतवैकल्यांचा आणि चैतन्याचा महिना : श्रावण

श्रावण महिना सुरू झाला की वातावरणातच एक वेगळे चैतन्य निर्माण होते. हिंदू संस्कृतीत श्रावण महिन्याला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. हा महिना केवळ धार्मिक श्रद्धेचा नाही, तर निसर्ग, परंपरा, कुटुंब आणि सामाजिक एकोऱ्याचा सुंदर संगम घडवून आणणारा महिना आहे. त्यामुळेच श्रावणाला ‘सणांचा महिना’ आणि ‘व्रतवैकल्यांचा महिना’ असे म्हंटले जाते. श्रावणातील सोमवार विशेष पवित्र मानला जातो. या दिवशी भगवान शिवाची भक्तिभावाने पूजा केली जाते. अनेक भाविक

उपवास, अभिषेक आणि विविध धार्मिक विधी करतात. श्रावणातील प्रत्येक दिवसाचेही धार्मिक आणि सांस्कृतिक महत्त्व आहे. मंगळगौर, नागपंचमी, रक्षाबंधन, नारळी पौर्णिमा, श्रीकृष्ण जन्माष्टमी, गोपाळकाली, बैलपोळा अशा विविध सण-उत्सवांनी हा महिना अक्षरशः बहरून जातो. त्यानंतर येणाऱ्या गौरी-गणपतीच्या उत्सवांची चाहूलही श्रावणापासूनच लागते. नागपंचमीपासून दुसरा-दिवाळीपर्यंतच्या सणांची जणू सुरुवातच श्रावणातून होते. त्यामुळे घराघरात उत्साहाचे वातावरण निर्माण होते.

सणांच्या दिवशी गोडाधोडाचा बेत, नातेवाईकांच्या भेटीगाठी, पूजा-अर्चा आणि पारंपरिक कार्यक्रम यामुळे घरातील वातावरण आनंदाने भरून जाते. श्रावणातील प्रत्येक दिवस जणू उत्सवाचा अनुभव देतो. श्रावणातील व्रतवैकल्यांमाणे केवळ धार्मिक श्रद्धा नाही, तर मानसिक शिस्त, संयम आणि सकारात्म कतेचा संदेशही आहे. जीवनात सुख-दुःखाचे अनेक प्रसंग येत असतात. अशा वेळी श्रद्धा आणि आत्मविश्वास मनाला आधार देतात. सणांच्या निमित्ताने कुटुंबीय, मैत्रिणी आणि नातेवाईक एकत्र येतात.

मनमोकळ्या गप्पा, हसणे-खेळणे आणि एकमेकांच्या सुख-दुःखात सहभागी होणे, यामुळे नात्यांमध्येही आपलेपणा वाढतो. विशेषतः मंगळगौरसारख्या परंपरांमधून महिलांना एकत्र येण्याची, आनंद व्यक्त करण्याची आणि सामाजिक बंध दृढ करण्याची संधी मिळते. श्रावणाचे वैशिष्ट्य केवळ धार्मिक परंपरांपुरते मर्यादित नाही. या महिन्यात निसर्गही नव्या रूपात बहललेला असतो. आपाढातील पावसाने धरती हिरवाईने नटलेली असते. डोंगर-दऱ्या, शेतांची बांध, झाडं-वेली आणि माळरानावर हिरवाईची

चादर पसरलेली दिसते. श्रावणाच्या रिमझिम सरी आणि क्षणाक्षणाला बदलणारे ऊन-पावसाचे वातावरण मनाला प्रसन्न करून जाते. श्रावण हा विविध धार्मिक आणि सांस्कृतिक परंपरांना जोडणारा काळही आहे. भारतातील विविध समाजघटकांचे सण आणि उत्सव अनेकदा या कालखंडात किंवा त्याच्या आसपास येतात. त्यामुळे परंपरांचा सन्मान राखत परम्परांच्या सणांमध्ये आनंदाने सहभागी होणे, बंधुभाव वाढविणे आणि सामाजिक सलोखा जपणे ही आपल्या संस्कृतीची खरी ताकद आहे.

– श्याम ठाणेदार, पुणे

